

Codul de procedură civilă Comentarii și explicații

**Gheorghe Piperea • Cătălin Antonache • Petre Piperea
Alexandru Dimitriu • Irina Sorescu
Mirela Piperea • Alexandru Rățoi**

Editura C.H. Beck
București 2019

	Art.	Pag.
Titlul preliminar. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil.....	1-28	1
Capitolul I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă ...	1-4	1
Capitolul II. Principiile fundamentale ale procesului civil.....	5-23	10
Capitolul III. Aplicarea legii de procedură civilă	24-28	49
Cartea I. Dispoziții generale	29-191	57
Titlul I. Acțiunea civilă	29-40	57
Titlul II. Participanții la procesul civil	41-93	92
Capitolul I. Judecătorul. Incompatibilitatea	41-54	92
Capitolul II. Părțile	55-91	127
Secțiunea 1. Folosința și exercițiul drepturilor procedurale	56-58	129
Secțiunea a 2-a. Persoanele care sunt împreună		
reclamante sau pârâte	59-60	141
Secțiunea a 3-a. Alte persoane care pot lua parte la judecată	61-79	146
§1. Intervenția voluntară	61-67	146
§2. Intervenția forțată	68-79	164
I. Chemarea în judecată a altei persoane	68-71	164
II. Chemarea în garanție	72-74	170
III. Arătarea titularului dreptului	75-77	177
IV. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane	78-79	182
Secțiunea a 4-a. Reprezentarea părților în judecată	80-89	187
§1. Dispoziții generale	80-82	187
§2. Dispoziții speciale privind reprezentarea convențională	83-89	193
Secțiunea a 5-a. Asistența judiciară	90-91	203
Capitolul III. Participarea Ministerului Public în procesul civil	92-93	209
Titlul III. Competența instanțelor judecătorești	94-147	215
Capitolul I. Competența materială	94-106	215
Secțiunea 1. Competența după materie și valoare.....	94-97	215
Secțiunea a 2-a. Determinarea competenței după valoarea		
obiectului cererii introductive de instanță.....	98-106	243
Capitolul II. Competența teritorială	107-121	259
Capitolul III. Dispoziții speciale	122-128	287
Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competența instanței	129-147	296
Secțiunea 1. Necompetența și conflictele de competență.....	129-137	296
Secțiunea a 2-a. Litispendența și conexitatea	138-139	323
Secțiunea a 3-a. Strămutarea proceselor. Delegarea instanței	140-147	332

Titlul IV. Procedura arbitrală	571-607	1148
Capitolul I. Sesizarea tribunalului arbitral	571-574	1148
Capitolul II. Judecata	575-594	1153
Capitolul III. Cheltuielile arbitrale	595-600	1174
Capitolul IV. Hotărârea arbitrală	601-607	1182
Titlul V. Desființarea hotărârii arbitrale	608-613	1192
Titlul VI. Executarea hotărârii arbitrale	614-615	1207
Titlul VII. Arbitrajul instituționalizat	616-621	1208
Cartea a V-a. Despre executarea silită	622-914	1215
Titlul I. Dispoziții generale	622-726	1215
Capitolul I. Scopul și obiectul executării silite	622-631	1215
Capitolul II. Titlul executoriu	632-643	1239
Capitolul III. Participanții la executarea silită	644-662	1264
Capitolul IV. Efectuarea executării silite	663-705	1298
Secțiunea 1. Sesizarea organului de executare	663-672	1298
Secțiunea a 2-a. Efectuarea actelor de executare silită	673-686	1318
Secțiunea a 3-a. Executarea împotriva moștenitorilor	687-689	1331
Secțiunea a 4-a. Intervenția altor creditori	690-696	1335
Secțiunea a 5-a. Perimarea executării silite	697-699	1345
Secțiunea a 6-a. Amânarea, suspendarea și restrângerea executării	700-702	1350
Secțiunea a 7-a. Încetarea executării silite	703-705	1354
Capitolul V. Prescripția dreptului de a obține executarea silită	706-711	1358
Capitolul VI. Contestația la executare	712-720	1367
Capitolul VII. Depunerea cu afectatiune specială	721-722	1403
Capitolul VIII. Întoarcerea executării	723-726	1404
Titlul II. Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului	727-887	1407
Capitolul I. Urmărirea mobilă	727-812	1407
Secțiunea 1. Bunurile mobile care nu se pot urmări	727-730	1407
Secțiunea a 2-a. Procedura urmăririi mobiliare	731-780	1410
§1. Sechestrarea bunurilor mobile	731-752	1410
§2. Valorificarea bunurilor sechestrate	753-757	1450
§3. Vânzarea la licitație publică	758-778	1458
§4. Dispoziții speciale	779-780	1490
Secțiunea a 3-a. Poprirea	781-794	1493
Secțiunea a 4-a. Urmărirea fructelor și a veniturilor imobilelor	795-812	1527
§1. Urmărirea silită a fructelor neculese și a recoltelor prinse de rădăcini	795-799	1527
§2. Urmărirea veniturilor generale ale imobilelor	800-812	1535
Capitolul II. Urmărirea imobiliară	813-863	1550
Secțiunea 1. Bunurile imobile care pot fi urmărite	813-818	1550

Secțiunea a 2-a. Încuviințarea urmăririi imobiliare	819-826	1563
Secțiunea a 3-a. Efectele urmăririi	827-828	1580
Secțiunea a 4-a. Vânzarea la licitație publică	829-856	1585
§1. Formalitățile premergătoare vânzării	829-834	1585
§2. Scoaterea în vânzare a imobilului	835-841	1594
§3. Licităția și adjudecarea imobilului	842-856	1611
Secțiunea a 5-a. Efectele adjudecării	857-859	1640
Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale	860-863	1644
Capitolul III. Eliberarea și distribuirea sumelor realizate		
prin urmărirea silită	864-887	1649
Secțiunea 1. Dispoziții generale	864-868	1649
Secțiunea a 2-a. Distribuirea sumei rezultate		
din vânzarea bunurilor urmărite	869-878	1655
Secțiunea a 3-a. Plata sumei rezultate din urmărirea silită	879-887	1665
Titlul III. Executarea silită directă	888-914	1671
Capitolul I. Dispoziții generale	888-892	1671
Capitolul II. Predarea silită a bunurilor mobile	893-895	1684
Capitolul III. Predarea silită a bunurilor imobile	896-902	1687
Capitolul IV. Executarea silită a altor obligații de a face		
sau a obligațiilor de a nu face	903-914	1694
Secțiunea 1. Dispoziții comune	903-909	1694
Secțiunea a 2-a. Executarea hotărârilor judecătorești		
și a altor titluri executorii referitoare la minori	910-914	1700
Cartea a VI-a. Proceduri speciale	915-1064	1705
Titlul I. Procedura divorțului	915-935	1705
Capitolul I. Dispoziții comune	915-928	1705
Capitolul II. Divorțul remediu	929-933	1723
Secțiunea 1. Divorțul prin acordul soților	929-933	1723
Secțiunea a 2-a. Divorțul din motive de sănătate	933	1726
Capitolul III. Divorțul din culpa soților	934-935	1726
Titlul II. Procedura punerii sub interdicție judecătorească	936-943	1728
Titlul III. Procedura de declarare a morții	944-951	1735
Titlul IV. Măsuri asigurătorii și provizorii	952-979	1741
Capitolul I. Sechestrul asigurător	952-969	1741
Secțiunea 1. Dispoziții generale	952-959	1741
Secțiunea a 2-a. Dispoziții speciale privind sechestrul		
asigurător al navelor civile	960-969	1761
Capitolul II. Poprirea asigurătorie	970-971	1774
Capitolul III. Sechestrul judiciar	972-977	1777
Capitolul IV. Măsuri provizorii în materia drepturilor		
de proprietate intelectuală	978-979	1782

Titlul V. Procedura partajului judiciar	980-996	1786
Titlul VI. Procedura ordonanței președințiale	997-1002	1805
Titlul VII. Cererile posesorii	1003-1005	1829
Titlul VIII. Procedura ofertei de plată și consemnățiunii	1006-1013	1837
Titlul IX. Procedura ordonanței de plată	1014-1025	1845
Titlul X. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă.....	1026-1033	1866
Titlul XI. Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate		
fără drept	1034-1049	1875
Capitolul I. Dispoziții generale	1034-1039	1875
Capitolul II. Procedura de evacuare	1040-1045	1886
Capitolul III. Dispoziții speciale	1046-1049	1893
Titlul XII. Procedura privitoare la înscrierea		
drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii	1050-1053	1897
Titlul XIII. Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor		
dispărute.....	1054-1056	1903
Titlul XIV. Cauțiunea judiciară	1057-1064	1906
Cartea a VII-a. Procesul civil internațional	1065-1133	1921
Titlul I. Competența internațională a instanțelor române.....	1066-1082	1924
Capitolul I. Dispoziții generale	1066-1078	1924
Capitolul II. Dispoziții speciale de competență		
internațională a instanțelor române	1079-1082	1947
Titlul II. Legea aplicabilă în procesul civil internațional	1083-1093	1956
Capitolul I. Capacitatea și drepturile părților în proces.....	1083-1087	1956
Capitolul II. Legea aplicabilă în materie procedurală	1088-1093	1961
Titlul III. Eficacitatea hotărârilor străine	1094-1110	1969
Capitolul I. Recunoașterea hotărârilor străine	1095-1102	1971
Capitolul II. Executarea hotărârilor străine	1103-1110	1984
Titlul IV. Arbitrajul internațional și efectele hotărârilor		
arbitrate străine	1111-1133	1992
Capitolul I. Procesul arbitral internațional	1111-1123	1992
Capitolul II. Efectele hotărârilor arbitrale străine	1124-1133	2006
Dispoziții finale	1134	2013

Cartea I Dispoziții generale

Titlul I Acțiunea civilă

Art. 29. Noțiune

Acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.

Corelații cu legislația în vigoare: art. 6 CEDO; art. 21 din Constituția României; art. 6, 7, 10 din Legea nr. 304/2004; art. 5, 6, 9, 12, 13, 30-40, art. 55, art. 61-79, art. 92 alin. (1), art. 192, 193, 359, 527, art. 579 alin. (2) și (3), art. 594, 608, 861, 925 C.proc.civ.; art. 2500 și urm. C.civ.

Comentariu

Sumar

1. Conceptul de „acțiune civilă”	57
2. Acțiunea civilă, cererea de chemare în judecată și dreptul subiectiv civil	58
3. Trăsăturile caracteristice ale acțiunii civile	59
<i>Jurisprudență</i>	60

1. Conceptul de „acțiune civilă”. Art. 29 C.proc.civ. a definit pentru prima dată în legislația noastră procesuală **acțiunea civilă**. Acest demers prezintă o utilitate deosebită, deoarece lipsa unei definiții a noțiunii de „acțiune civilă” a născut de-a lungul timpului multe controverse în doctrina de specialitate și a generat o jurisprudență contradictorie.

Evoluția instituției „acțiunii civile” este relevantă prin evocarea a două definiții semnificative date acestei noțiuni sub imperiul legislației anterioare.

Într-o accepțiune, acțiunea civilă a fost definită ca mijlocul legal prin care o persoană solicită instanței fie recunoașterea dreptului său, fie realizarea acestui drept prin încetarea piedicilor puse în exercitarea sa de o altă persoană, fie prin obținerea unei despăgubiri corespunzătoare (a se vedea *I. Stoenescu, S. Zilberstein*, Tratat de drept procesual civil. Teoria generală, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1983, p. 229).

Într-o altă accepțiune, acțiunea civilă a fost definită de reputatul profesor V.M. Ciobanu ca fiind **ansamblul mijloacelor procesuale prin care, în cadrul procesului civil, se asigură protecția dreptului subiectiv civil – prin recunoașterea sau realizarea lui, în cazul în care este încălcat sau contestat – ori a unor situații juridice ocrotite de lege** (V.M. Ciobanu, Tratat teoretic și practic de procedură civilă, vol. I, Ed. Național, București, 1996, p. 250).

Reglementarea acestei instituții reprezintă un progres legislativ realizat prin încorporarea trăsăturilor caracteristice ce se circumscriu *sui generis* dreptului fundamental de **liber acces la justiție**, consacrat de art. 21 din Constituție, de art. 6 C.proc.civ. și de art. 6 CEDO.

6 Din definiția cuprinsă în art. 29 C.proc.civ. se desprind și elementele acțiunii civile, respectiv (i) părțile, (ii) obiectul și (iii) cauza.

7 Pentru art. 55 C.proc.civ. prevede că părțile sunt reclamantul și pârâtul, precum și, în condițiile legii, terțele persoane care intervin voluntar sau forțat în proces (art. 61-79 C.proc.civ.). Totuși, în funcție de fazele și etapele procesului civil, părțile poartă denumiri specifice: *apelant* și *intimat* în apel, *recurent* și *intimat* în recurs, *creditor* și *debitor* în cadrul procedurii executării silite etc.

8 *Obiectul* acțiunii civile îl constituie protecția dreptul subiectiv civil sau a unei situații juridice deduse judecății și, corelativ, asigurarea apărării părților în proces, prin intermediul apărărilor, care pot fi de fond sau procedurale (art. 31 C.proc.civ.). Obiectul acțiunii se individualizează în funcție de mijlocul procesual utilizat. *Exempli gratia*, obiectul cererii de chemare în judecată este pretenția concretă supusă analizei instanței, obiectul căii de atac este hotărârea a cărei schimbare/anulare se solicită, iar obiectul excepțiilor procesuale îl reprezintă încălcarea unor norme de procedură propriu-zise sau lipsuri legate de exercițiul dreptului la acțiune.

9 *Cauza* acțiunii civile reprezintă scopul urmărit de partea care reclamă protecția unui drept subiectiv sau a unei alte situații juridice ori, după caz, cel vizat de partea care formulează apărări.

10 Elementele acțiunii civile, astfel cum au fost expuse, prezintă o relevanță deosebită în analiza incidenței autorității de lucru judecat și a efectelor lucrului judecat (art. 430-431 C.proc.civ.), pentru care este necesar să existe identitate de părți, obiect și cauză. În acest sens, este importantă distincția care există între cauza acțiunii (*causa petendi*), prin care se poate înțelege scopul urmărit de partea care declanșează o procedură judiciară sau administrativă, și cauza cererii de chemare în judecată (*causa debendi*), ce semnifică fundamentul juridic al acesteia (temeiul cererii). Din punct de vedere al autorității de lucru judecat, interesează cauza cererii de chemare în judecată (*causa debendi*).

11 **2. Acțiunea civilă, cererea de chemare în judecată și dreptul subiectiv civil.** Se observă că problema controversată, generată de concepția conform căreia *dreptul subiectiv civil* și *acțiunea civilă* erau considerate ca un tot unitar, a fost tranșată de textul legal **prin distincția operată între cele două noțiuni.**

12 Însă, în mod evident, acțiunea civilă se află într-o strânsă legătură cu dreptul subiectiv pe care îl protejează, iar consecința este că acțiunea civilă împrumută natura și caracteristicile dreptului subiectiv dedus judecății. Astfel, acțiunea civilă poate fi personală sau reală, mobilă sau imobiliară, după cum bunul ce formează obiectul dreptului este mobil sau imobil, imprescriptibilă sau netransmisibilă, după cum dreptul este sau nu este imprescriptibil sau inalienabil.

13 Acțiunea civilă nu se confundă nici cu cererea de chemare în judecată, care reprezintă unul dintre mijloacele procesuale concrete de manifestare. Distincția dintre cele două este realizată în cuprinsul art. 30 C.proc.civ., care prevede că oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice o poate face prin intermediul unei cereri adresate instanței competente.

14 Spre deosebire de noul Cod de procedură civilă, în vechea reglementare, respectiv art. 109, era utilizat cuvântul „trebuie” (*oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane trebuie să facă o cerere înaintea instanței competente*), sugerând intenția legiuitorului de a evita cazurile de justiție privată, respectiv situațiile în care un subiect de

6 Din definiția cuprinsă în art. 29 C.proc.civ. se desprind și elementele acțiunii civile, respectiv (i) părțile, (ii) obiectul și (iii) cauza.

7 Art. 55 C.proc.civ. prevede că părțile sunt reclamantul și pârâtul, precum și, în condițiile legii, terțele persoane care intervin voluntar sau forțat în proces (art. 61-79 C.proc.civ.). Totuși, în funcție de fazele și etapele procesului civil, părțile poartă denumiri specifice: *apelant* și *intimat* în apel, *recurent* și *intimat* în recurs, *creditor* și *debitor* în cadrul procedurii executării silite etc.

8 *Obiectul* acțiunii civile îl constituie protecția dreptul subiectiv civil sau a unei situații juridice deduse judecății și, corelativ, asigurarea apărării părților în proces, prin intermediul apărărilor, care pot fi de fond sau procedurale (art. 31 C.proc.civ.). Obiectul acțiunii se individualizează în funcție de mijlocul procesual utilizat. *Exempli gratia*, obiectul cererii de chemare în judecată este pretenția concretă supusă analizei instanței, obiectul căii de atac este hotărârea a cărei schimbare/anulare se solicită, iar obiectul excepțiilor procesuale îl reprezintă încălcarea unor norme de procedură propriu-zise sau lipsuri legate de exercițiul dreptului la acțiune.

9 *Cauza* acțiunii civile reprezintă scopul urmărit de partea care reclamă protecția unui drept subiectiv sau a unei alte situații juridice ori, după caz, cel vizat de partea care formulează apărări.

10 Elementele acțiunii civile, astfel cum au fost expuse, prezintă o relevanță deosebită în analiza incidenței autorității de lucru judecat și a efectelor lucrului judecat (art. 430-431 C.proc.civ.), pentru care este necesar să existe identitate de părți, obiect și cauză. În acest sens, este importantă distincția care există între cauza acțiunii (*causa petendi*), prin care se poate înțelege scopul urmărit de partea care declanșează o procedură judiciară sau administrativă, și cauza cererii de chemare în judecată (*causa debendi*), ce semnifică fundamentul juridic al acesteia (temeiul cererii). Din punct de vedere al autorității de lucru judecat, interesează cauza cererii de chemare în judecată (*causa debendi*).

11 **2. Acțiunea civilă, cererea de chemare în judecată și dreptul subiectiv civil.** Se observă că problema controversată, generată de concepția conform căreia *dreptul subiectiv civil* și *acțiunea civilă* erau considerate ca un tot unitar, a fost tranșată de textul legal **prin distincția operată între cele două noțiuni**.

12 Însă, în mod evident, acțiunea civilă se află într-o strânsă legătură cu dreptul subiectiv pe care îl protejează, iar consecința este că acțiunea civilă împrumută natura și caracteristicile dreptului subiectiv dedus judecății. Astfel, acțiunea civilă poate fi personală sau reală, mobilă sau imobilă, după cum bunul ce formează obiectul dreptului este mobil sau imobil, imprescriptibilă sau netransmisibilă, după cum dreptul este sau nu este imprescriptibil sau inalienabil.

13 Acțiunea civilă nu se confundă nici cu cererea de chemare în judecată, care reprezintă unul dintre mijloacele procesuale concrete de manifestare. Distincția dintre cele două este realizată în cuprinsul art. 30 C.proc.civ., care prevede că oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice o poate face prin intermediul unei cereri adresate instanței competente.

14 Spre deosebire de noul Cod de procedură civilă, în vechea reglementare, respectiv art. 109, era utilizat cuvântul „trebuie” (*oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane trebuie să facă o cerere înaintea instanței competente*), sugerând intenția legiuitorului de a evita cazurile de justiție privată, respectiv situațiile în care un subiect de

drept „și-ar face singur dreptate” (*exempli gratia*, evacuarea prin mijloace proprii a unui chirieș, strămutarea unor hotare fără concursul forței coercitive a statului etc.).

3. Trăsăturile caracteristice ale acțiunii civile. Mijloacele procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins sau a unei alte situații juridice sunt reprezentate de „instrumentele” juridice care acordă persoanei posibilitatea/prerogativa de a sesiza instanța, de a formula cereri, de a invoca excepții, de a propune și administra probe, de a formula apărări, de a exercita căile de atac, de a demara executarea silită etc. De aceea, acțiunea civilă trebuie privită ca o instituție în jurul căreia gravitează întreaga activitate procesuală a instanței de judecată și a părților (*E. Roșu*, Acțiunea civilă. Condiții de exercitare. Abuzul de drept, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 5, 19).

Definiția dată acțiunii civile de Codul de procedură civilă **preia premisele** identificate de doctrină (*V.M. Ciobanu*, Tratat teoretic și practic de procedură civilă, Ed. Național, București, 1996, p. 249-250) **în determinarea naturii juridice** a acesteia, după cum urmează: (i) acțiunea nu poate fi concepută decât în legătură cu protecția drepturilor subiective civile, precum și a altor situații juridice protejate de lege pentru realizarea cărora calea justiției este obligatorie; (ii) acțiunea cuprinde toate mijloacele procesuale pentru protecția dreptului subiectiv pretins; (iii) acțiunea este uniformă, în sensul că ea cuprinde aceleași mijloace procesuale, indiferent de dreptul subiectiv dedus judecății, însă, atunci când se apelează la ea, aceasta împrumută din natura și caracteristicile dreptului respectiv; (iv) la momentul în care se apelează la acțiune, prin sesizarea instanței, de către titularul unei pretenții sau cel aflat în altă situație juridică, aceasta se individualizează, transformând noțiunea abstractă a acțiunii civile într-o noțiune concretă, aceea de *proces civil*, prin care se urmărește valorificarea dreptului.

Acțiunea și dreptul la acțiune aparțin de regulă persoanei, întrucât judecătorul nu se poate sesiza singur cu soluționarea unui proces civil. Așa fiind, procesul trebuie deschis de acea persoană care pretinde că i s-a încălcat sau nesocotit dreptul subiectiv civil ori pentru altă situație juridică care nu se poate realiza decât pe calea justiției (*V.M. Ciobanu*, Tratat teoretic și practic de procedură civilă, vol. I, Ed. Național, București, 1996, p. 124). De altfel, art. 9 C.proc.civ. consacră dreptul de dispoziție al părților și dispune că procesul civil poate fi pornit la cererea celui interesat sau, în cazurile anume prevăzute de lege, la cererea altei persoane, organizații ori a unei autorități publice ori de interes public, iar obiectul și limitele procesului sunt stabilite prin cererile (art. 30 C.proc.civ.) și apărările (art. 31 C.proc.civ.) părților.

Se observă că **elementele și funcțiile acțiunii civile** nu sunt limitate numai din perspectiva titularului dreptului subiectiv încălcat, ci și din perspectiva **apărărilor celorlalte părți din proces** – ultima teză a art. 29 C.proc.civ.

În concluzie, se poate reține că **acțiunea civilă reprezintă mijlocul legal cel mai important de protejare a drepturilor subiective civile încălcate sau a unor alte situații juridice**, prin sesizarea și obligarea instanțelor judecătorești să statueze asupra unei situații juridice determinate. Această obligație incumbă instanțelor în conformitate cu art. 5 alin. (2) C.proc.civ., care dispune că „niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă”.

- 22 1. Acțiunea civilă. Definiție.** Instrumentul juridic procesual prin care se asigură protecția dreptului subiectiv civil sau a unor situații ocrotite de lege este acțiunea civilă [Jud. Calafat, hotărârea nr. 211 din 20 martie 2019 (www.lege5.ro)].
- 23 2. Cererea de chemare în judecată – mijloc procesual de exercitare a acțiunii civile.** Potrivit art. 29 noul C.proc.civ., acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.
- 24** Înalta Curte reține că unul dintre mijloacele procesuale prin care se exercită acțiunea civilă îl constituie cererea în justiție, prin intermediul căreia persoana fizică/juridică solicită concursul instanței în vederea ocrotirii drepturilor și intereselor sale legitime.
- 25** Cele două funcții îndeplinite de cerere sunt reprezentate de transformarea acțiunii civile din noțiune abstractă în proces și de sesizarea organelor de jurisdicție cu soluționarea pretenției deduse judecătii [I.C.C.J., Secția de contencios administrativ și fiscal, încheierea nr. 1205/24 martie 2017 (www.scj.ro)].
- 26 3. Cererea de apel – formă de manifestare a acțiunii civile. Legea nr. 85/2014.** Așadar, cererea de apel reprezintă o formă de manifestare a acțiunii civile. Curtea observă că prevederile art. 75 alin. (1) teza finală din Legea nr. 85/2014 se referă la încetarea acțiunii civile, iar nu la încetarea cererii de chemare în judecată, de unde rezultă că, în funcție de data la care hotărârea de deschidere a procedurii rămâne definitivă, intervine încetarea formei acțiunii civile ce se manifestă la acel moment [C.A. București, Secția a VI-a civilă, hotărâre nr. 315 din 22 februarie 2019 (www.lege5.ro)].
- 27 4. Inadmisibilitatea – sancțiune pentru urmarea unei căi procedurale neprevăzute de lege.** Potrivit art. 29 C.p.c., acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților din proces. Raportat la aceste dispoziții, inadmisibilitatea constituie sancțiunea care intervine în cazul în care partea înțelege să uzeze, pentru recunoașterea sau protejarea dreptului său, o cale procedurală care nu este reglementată de lege sau o altă cale decât cea prescrisă imperativ de lege și constă în respingerea cererii, fără ca instanța să se pronunțe asupra fondului pretențiilor deduse judecătii [Trib. Vrancea, Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal, hotărâre nr. 18 din 18 ianuarie 2019 (www.lege5.ro)].

Art. 30. Cereri în justiție

- (1) Oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente.
- (2) Cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale.
- (3) Cererea principală este cererea introductivă de instanță. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii.
- (4) Cererile accesorii sunt acele cereri a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal.
- (5) Constituie cerere adițională acea cerere prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare.
- (6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfășurare.

Corelații cu legislația anterioară: art. 17, 55, 63, 120, art. 109 alin. (1), art. 589, 598 C.proc.civ. din 1965.

Corelații cu legislația în vigoare: art. 5, 9, 32-35, 40, 62, 63, 68, 72, 75, 78, 98-105, art. 107 alin. (1), art. 123-125, 141, 148-152, 192, 193, 194, 198, 199, 205, 209, 359, 364, 423, 442-444, art. 460 alin. (2)-(4), art. 470, 486, 509, 530, 571, 573, 574, 663, 711, 915, 916, 973, art. 994 alin. (3), art. 1002, 1072, 1073, 1099, 1130 C.proc.civ.

Recursuri în interesul legii:

1. Prin **Decizia nr. 25/2017** (M.Of. nr. 194 din 2 martie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea art. 6 alin. (1) și art. 7 alin. (1) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 2 alin. (1) lit. c) și art. 8 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, este posibilă exercitarea controlului de legalitate, pe cale separată, asupra certificatului de urbanism prin care s-a dispus interdicția de a construi sau care conține alte limitări”.

2. Prin **Decizia nr. 1/2015** (M.Of. nr. 197 din 25 martie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 50 alin. (2) și 50¹ alin. (1) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instanța de judecată investită cu soluționarea unei cereri în plata prețului de piață, întemeiată pe prevederile art. 50¹ alin. (1) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, poate acorda reclamantului prețul actualizat plătit la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare în temeiul Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, în cazul în care constată ca fiind îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numai dacă s-a formulat un capăt de cerere distinct în acest sens”.

3. Prin **Decizia nr. 19/2013** (M.Of. nr. 45 din 20 ianuarie 2014), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1, art. 2 alin. (1) și art. 15 lit. p) din Legea nr. 146/1997, cu modificările și completările ulterioare [abrogate prin art. 58 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013], cererile prin care se solicită, pe cale separată, acordarea cheltuielilor de judecată sunt cereri principale supuse taxei judiciare de timbru, care se calculează la valoarea pretențiilor deduse judecății, chiar dacă cererile care au format obiectul litigiului din care aceste cheltuieli provin au fost scutite de la plata taxelor judiciare de timbru”.

Hotărâri prealabile:

1. Prin **Decizia nr. 86/2017** (M.Of. nr. 46 din 17 ianuarie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 58 alin. (2) din Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 23/2014 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, cu modificările și completările ulterioare, asigurătorul subrogat în drepturile persoanei păgubite este îndreptățit să obțină penalizările prevăzute de dispozițiile art. 38 din același act normativ dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile la scadență sau și le îndeplinește necorespunzător”.

2. Prin **Decizia nr. 3/2017** (M.Of. nr. 142 din 24 februarie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 3, art. 9, art. 26 alin. (3) din *Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, cu modificările ulterioare, coroborate cu art. 37 din Normele metodologice privind aplicarea Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 20/1996, republicate, stabilește că proprietarul construcției are dreptul să dobândească proprietatea și asupra terenului aferent acesteia și să solicite, în caz de refuz, pe calea acțiunii în justiție, obligarea la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare”.*

Comentariu

Sumar

1. Reglementare	62
2. Clasificarea cererilor	62
3. Prorogare legală de competență	63
Jurisprudență	64

- 1 **1. Reglementare.** Titlul I din cadrul Cărtii I din Codul de procedură civilă reglementează atât noțiunea de „acțiune civilă” (art. 29 C.proc.civ.), cât și instrumentele juridice prin care se poate concretiza aceasta, tratând cererile și apărările în mod separat, ca părți integrante ale acțiunii civile (art. 30 și 31 C.proc.civ.).
- 2 Se pot observa câteva diferențe de nuanță între art. 30 alin. (1) C.proc.civ. și art. 109 C.proc.civ. din 1865, rezultând din înlocuirea unor termeni, însă fără modificarea în esență a textului din reglementarea anterioară. Astfel, sintagma „oricine pretinde un drept” a fost **înlocuită** cu actuala „oricine are o pretenție”. Forma art. 29 C.proc.civ. corespunde mai bine realităților actuale, întrucât nu se mai impune doar afirmarea unui drept, ci se permite și valorificarea sau protejarea situațiilor juridice pentru a căror realizare este necesară calea justiției.
- 3 Art. 30 alin. (1) C.proc.civ. recunoaște dreptul oricărei persoane de a se adresa justiției atunci când are o pretenție împotriva unei alte persoane, când se cere protejarea unui drept subiectiv sau a unei alte situații juridice. Indicarea pretenției în cuprinsul cererii este o condiție obligatorie pentru exercitarea acțiunii civile conform art. 32 alin. (1) lit. c) C.proc.civ., în funcție de aceasta fiind determinate: competența instanței ce va soluționa pricina, procedura de urmat pentru judecata acesteia, calea de atac etc.
- 4 **2. Clasificarea cererilor.** Prin alin. (2) al art. 30 C.proc.civ. sunt calificate acțiunile ce pot fi formulate în justiție în funcție de calea procedurală aleasă de parte pentru protejarea sau valorificarea dreptului sau interesului său. Conform acestui text de lege, **cererile sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale**. Indiferent de felul acesteia, orice cerere adresată instanțelor judecătorești trebuie să respecte condițiile generale de formă prevăzute de art. 148-152 C.proc.civ.
- 5 *Cererea principală este actul principal de sesizare* a instanței, prin care se declanșează procedura judiciară. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii [art. 30 alin. (3) C.proc.civ.]. Noțiunea de „cerere principală”

nu trebuie să se confunde cu cea de „capăt de cerere principal”. În acest sens, precizez că un capăt de cerere principal poate face parte și dintr-o cerere incidentală (precum cererea reconvențională) sau adițională. Cu toate acestea, **are valoarea unei cereri principale** numai capătul de cerere a cărui rezolvare nu depinde de soluția dată celorlalte. Astfel, dacă prin cererea de chemare în judecată se solicită anularea unui contract și repunerea părților în situația anterioară, numai capătul de cerere referitor la anularea contractului are caracter de cerere (acțiune) principală, celălalt fiind accesoriu, rezolvarea sa fiind în funcție de soluția dată capătului de cerere principal (*M. Tăbârcă*, *Drept procesual civil*, ed. a II-a, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 139). Este important de reținut că, atunci când reclamantul a sesizat instanța cu o acțiune ce cuprinde mai multe capete principale de cerere, competența se stabilește în raport cu valoarea sau, după caz, cu natura ori obiectul fiecărei pretenții în parte, în condițiile prevăzute de art. 99 C.proc.civ.

Prin cererea principală nu trebuie să se înțeleagă numai cererea de chemare în judecată, ci și, de exemplu, cererea prin care este exercitată calea de atac, ordinară sau extraordinară.

Cererea accesorie este cea a cărei rezolvare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal. S-a reținut că cererea accesorie se constituie, de principiu, într-un capăt al unei cereri principale, incidentale sau adiționale (*D.N. Theohari*, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, Vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 87). Un exemplu în acest sens este cererea prin care se solicită acordarea cheltuielilor de judecată, a cărei rezolvare depinde de soluția dată cererii principale. Art. 453 alin. (1) C.proc.civ. prevede că partea care a pierdut procesul va fi obligată, la cererea părții care a câștigat, să îi plătească acesteia cheltuieli de judecată.

Cererea adițională este cea prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare. S-ar putea considera că alin. (5) al art. 30 C.proc.civ. introduce un element de noutate, însă în realitate este vorba doar despre o nouă denumire atribuită cererii, aceasta fiind cunoscută și în reglementarea anterioară ca o „cerere modificatoare” a pretențiilor deduse judecării prin cererea principală. Așadar, *cererea adițională* din noua reglementare este corespondența *cererii modificatoare* prevăzute de art. 132 C.proc.civ. din 1865, care permitea reclamantului să întreprindă sau să completeze acțiunea ulterior.

Din câte se observă, cererile precizatoare sau modificatoare nu mai fac obiectul noii reglementări în mod justificat, întrucât cererile accesorii, adiționale și incidentale acoperă registrul tuturor situațiilor juridice concrete.

În final, *cererea incidentală* este aceea formulată în cadrul unui proces în curs de desfășurare. Conform doctrinei, **cererile incidentale sunt cereri principale în fond**, deci pot fi formulate ca acțiuni principale, dar, fiindcă sunt formulate într-un proces deja început, reprezintă incidente procedurale. Noua reglementare se rezumă doar la evidențierea formulării acestora într-un proces **aflat în curs de desfășurare**, fără a indica în mod expres caracterul lor de cerere principală. De exemplu, cererea de intervenție voluntară principală este o cerere de chemare în judecată cu **caracter incidental**.

3. Prorogare legală de competență. Clasificarea cererilor în funcție de calea procedurală aleasă de părți prezintă importanță în ceea ce privește instanța competentă, determinarea căii de atac, stabilirea completului de judecată etc.

Cererile accesorii, adiționale, precum și cele incidentale se judecă de instanța competentă să judece cererea principală, chiar dacă ar fi de competența materială sau teritorială a